

Plus

Kunst in de Oude Kerk: exposities leiden tot wrijving

Met de indrukwekkende tentoonstelling van Christian Boltanski in de Oude Kerk laait een oude discussie op: hoe verhouden kunst en kerk zich tot elkaar?

Maarten van Dun 8 januari 2018, 11:45

Kerkgangers in de Oude Kerk met op de achtergrond de in zwart plastic gehulde installaties van Christian Boltanski BEELD JEAN-PIERRE JANS

Terwijl in heel Nederland kerken leegstaan en de zondagse diensten door steeds minder mensen worden bezocht, heeft de Amsterdamse Oude Kerk aan aandacht en betrokkenheid geen gebrek.

Stichtingsdirecteur Jacqueline Grandjean lokt met opzienbarende tentoonstellingen van bekende kunstenaars veel bezoekers naar de kerk. Intussen houdt de protestantse gemeente er nog altijd haar kerkdiensten.

Voorpagina

Editie

Net binnen

Zoeken

Service

Ook de buurtbewoners op de Wallen hebben hart voor het gebouw. Maar een van de gevolgen van al die betrokkenheid is vooral veel discussie.

Ditmaal is het **de tentoonstelling van de Franse kunstenaar Christian Boltanski** die voor meningsverschillen zorgt. In de kerk plaatste hij grote tombes, omhuld met landbouwplastic, als grote grafzerken.

Op de graven in de kerk (in de Oude Kerk zijn ruim twintigduizend mensen begraven) liggen jassen die werden geschonken door buurtbewoners en kerkgangers. De koperen kroonluchters zijn verlaagd tot vlak boven de grond. De installatie, die veel lovende kritieken kreeg, stemt tot nadenken over de dood, het lot en herinnerd worden.

Aanslag op de kerk

Enkele buurtbewoners vinden dat de installatie het karakter van de kerk aantast. Buurtbewoner Herman Vuijsje, die al veel vaker zijn ongenoegen over de kunst in de kerk ventileerde: "Die dozen van Boltanski zijn een aanslag op de kerk. Het religieuze aspect van de Oude Kerk is zo een marginaal bijverschijnsel van het kunstgebeuren geworden."

Volgens Vuijsje verloochent de kerk haar historie. "De mensen in de buurt vinden dat de kerk een belangrijk onderdeel is van het oude Amsterdam, iets dat niet gepaard gaat met seks, drugs en rock-'n-roll. In de kerk zie je het oude interieur zoals dat ooit is getekend door Pieter Saenredam en daarmee trek je de toeristen die je graag wilt hebben."

"Maar met zo'n tentoonstelling van Boltanski schrik je die toeristen af, want de Saenredamsfeer is verdwenen. Ze komen nu in een halfzacht museum terecht."

De stichting, die eigenaar is van de kerk, wil met hedendaagse kunst bezoekers naar de kerk trekken.

daarbij het uitgangspunt. De gesprekken die ontstaan over de tentoonstelling zijn betekenisvoller dan in bijvoorbeeld een lege witte ruimte. Kunst in een kerk is zeker niet vanzelfsprekend voor iedereen. Maar in deze tijd is niets zo belangrijk als meerstemmigheid. Bovendien horen we uit de buurt en de kerkgemeenschap ook veel positieve geluiden. Die ruimdenkendheid is een kracht die kenmerkend is voor onze stad."

Lixel Huijts, bestuurslid van de protestantse gemeente, erkent dat het zoeken is naar een balans: "De kunst in de kerk wordt gekozen door de stichting, maar dat gaat in goed overleg met ons. Zo worden de jassen op de grond weggehaald voor aanvang van onze zondagse dienst, en na afloop weer teruggelegd. Intussen zorgen wij ervoor dat er tijdens onze openbare diensten geen museumbezoekers gratis de kerk in - lopen."

Ego van de kunstenaar

Mieke van Vessem, lid van de protestantse kerkgemeente en een van de ongeveer veertig kerkgangers die in een uitzonderlijk koude Oude Kerk de zondagsdienst heeft gevolgd, zegt te begrijpen dat de kunst in de kerk belangrijk is.

Maar de tentoonstelling van Boltanski noemt ze 'storend'. "In dit geval heeft de kunstenaar zijn ego voor laten gaan, door zijn stempel op de kerk te drukken zonder respect voor de sacraliteit."

Jessa van der Vaart, sinds ruim een jaar predikant in de Oude Kerk, onderkent dat de kunst ook voor sommigen in de kerkgemeente een heikel punt is.

"Wij vinden het moeilijk, want wij zitten elke zondag tussen die dozen. Soms sta ik op de kansel en dan valt mij op dat het licht minder in de kerk valt. Tegelijk zijn we blij dat het nog mogelijk is om hier kerkdiensten te houden. Dat had zonder de stichting niet gekund. Maar we hebben laatst een schitterende dienst gehouden waar we juist van de installatie gebruik hebben gemaakt. De kunst is soms een lastpak, maar het daagt ons ook uit."

